



21.08.2011  
כ"א באב תשע"א

## המלצות להצבת פלטים העלניות בחממה ובטח פתוח 2011/12 – עונה

### כללי

1. בגידול המיועד ליצוא מיישמים תכשירים המותרים על פי דרישות חברת היצוא. **שימו לב!** לא כל תכשיר המורשה בארץ מותר גם ביצוא. לא כל תכשיר שמותר לאירופה מותר גם לארצות הברית.
2. יש להקפיד על ימי המתנה בין הריסוס לקטיף כפי שמצוין בתווית התכשיר (לשוק המקומי) או ברשימות תכשירי הדברה ליצוא (לפי רשימות המשווק).
3. סגירה מלאה ומוקפדת היטב של החממה כולל חורים קטנים, תמנע כניסת מזיקים שונים. כך יפחת הצורך בריסוסים וימנעו נזקים מיותרים.
4. חקלאים המשתמשים בדבורי בומבוס או הפועלים בהדברה משולבת עם אויבים טבעיים חייבים לפעול לפי הוראות ספקי הדבורים או האויבים טבעיים.
5. שימו לב! יש תכשירים המורשים רק לפגע מסוים אבל הם יעילים גם לפגעים נוספים.
6. שימו לב! ישנם תכשירי הדברה המותרים רק לשימוש בשטח פתוח.
7. יש לקרוא את התווית שעל אריזת התכשיר לפני הטיפול ולפעול בהתאם.
8. אין לרסס צמחים הנמצאים בעקה כמו צימאון, אחרי הורדת רשת צל וכו'.
9. אין להשאיר תמיסה של תכשיר הדברה במים אפילו לשעות בודדות, אלא להשתמש בתכשיר מיד בסמוך להכנה.
10. הסימן / (קו נטוי) בא לציין בחירה בין תכשירים המכילים אותו חומר הפעיל.

### מזיקים

#### כנימת עש הטבק (כע"ט)

כנימת עש הטבק מווה בעיות חמורות בגידול העגבנייה כמעבירה הווירוס צהבון האמיר של העגבנייה (TYLCV). על כן **רצוי לשתול זנים עמידים או סבילים לוורוס צהבון האמיר של העגבנייה**. המזיק גורם למספר בעיות נוספות בגידול: מציצת העלה גורמת להחלשת הצמח ובמהלכה המזיק מפריש "טל דבש" דביק, שעליו מתפתחות פטריות "פייחת" המכסות את פני העלה והפרי. כנימת עש הטבק הינה מזיק קשה הדברה בגלל השתלטות גזע חדש- גזע Q, המפתח עמידות תוך זמן קצר לתכשירים מקבוצת נאוניקוטיןואידים, בעיקר תכשירי אימידקלופריד (קונפידור ודומיו), אקטרה.

#### כע"ט בשטח פתוח

גידול זנים עמידים/סבילים ושתילה לתוך חיפוי קרקע בצבע צהוב-חום ימזער נזק מווירוס צהבון האמיר של העגבנייה. **למניעת הופעת מחלת הווירוס צהבון האמיר של העגבנייה** בחודשיים הראשונים מומלץ לבצע ריסוסים להדברת כנימת עש הטבק בתדירות של פעם ב 10-14 יום בתכשירים הבאים: פגסוס/פניקס/בוננזה, אויסקט, מוספילן/מפיסטו, קליפסו, ביסקיה. תכשיר אימידקלופריד (קונפידור ודומיו) כדאי לתת טיפול אחד בלבד בתחילת העונה. תכשירים אורגניים: בוטיגארד, טימור C, מייטימור, נימיקס, עזגו, נימפר.

#### כע"ט בחממה

סגירה טובה כולל חורים קטנים ברשת 50 מש תמנע את כניסת המזיק לחממה ותפחית את הצורך בריסוסים. כיסוי החממה בפלסטיק בולע קרינת על-סגול (UV) יפחית את הנגיעות בוורוס. הריסוסים יעשו לפי לכידות של כע"ט במלכודות דבק צהובות. **מומלץ לתלות מלכודות דבק צהובות בכמות של 20 יחידות לדונם בחממה בצורת שחמט**. **הדברה**: אויסקט - בוגרים בלבד (עלול לצרוב). נגד כל הדרגות: איפון, פגסוס/פניקס/בוננזה (ידיבר גם אקרית החלודה), קליפסו, ביסקיה, מוספילן/מפיסטו. תכשירים אורגניים: מייטימור, נימיקס/עזגו, בוטיגארד, נימפר.



בקר באגר 08-920982

<http://www.shaham.moag.gov.il>

חוות גילת 85820. טל' 9920982 – 08 פקס 9920970 - 08



## זחלי עשי לילה

**פרודניה ולפיגמה** הם מזיקי עלווה בדרך כלל אך יכולים לפגוע גם בפירות. **הליוטיס ופלוסייה** הם מזיקי פרי בעיקר. פגיעתם בעלוה שולית אך יכולה להיות קשה בפרי. יכולים לנבור גם בגבעול.

**הדברה:** נגד כל סוגי הזחלים: פרוקליים, אטברון, ספסן.

**תכשירים אורגניים:** תכשירי בצילוס (פרוביט ודומיו).

**הליוטיס:** אוונט, אמפליגו, בז, אטלס/טלסטאר/סטרטר, ספרטה, פרותיאוס, קורגן.

**לפיגמה:** אוונט, בז, מץ', סטרטר, רימון.

**פרודניה:** בז, מוליט, מץ', קורגן, ראנר, רימון.

**פלוסייה:** אוונט, אטברון (בשטח פתוח בלבד), בז, אטלס/טלסטאר/סטרטר, מוליט, ספרטה, פרותיאוס, קורגן.

**טוטה אבסולוטה (עש מנהרות העגבנייה).** הנזק נגרם על ידי הזחלים (דרגה צעירה). צבע הזחל לבן אפרפר. סימן אופייני לזחל (שלא קיים בעש הפקעות) הוא פס כהה בין החלק האחורי של קופסת הראש להמשך הגוף. הזחל נובר לתוך העלים, פירות וגבעולים. בעלוה המזיק יוצר מנהרות ותעלות רחבות ולא רגולריות המלוות בגללים, וניתן לראות את הזחל פעיל בתוכן, או לחילופין, מנהרות ריקות עם פתחי יציאה של הזחלים. נזק בפרי: ניתן לראות על הפרי חורי כניסה ויציאה המלווים בגללים. לעתים החורים מוסתרים בעלי הגביע, והדבר מקשה על הזיהוי. בגבעול ובאמירי הצמיחה: המזיק חודר לתוך הגבעולים ואמירי הצמיחה וגורם לקיטום האמירים ונבילתם.

**הדברה פיזית:** בגידולים חסויים יש להקפיד על סגירה מוחלטת של המבנים ברשת 50 מש. התקנת דלתות כניסה כפולות עם חדר כניסה מוגדר.

**כימית:** אוונט, טרייסר אולטרה, ספרטה, קורגן, פרוקליים.

**תכשירים אורגניים:** תותח עם עזגן, טרייסר אולטרה.

**מלכודות פרומון – כל הנושא נמצא בשלבי המחקר.** לשימוש יש להתייעץ עם מדרך.

## מנהרנים – זבובי מנהרות

**שני מינים: מנהרן החממות – הרימה בצבע צהוב,** המנהרה מפותלת בצד העליון של העלה.

**מנהרן העורקים –** צבע הרימה לבן קרם, בצד התחתון של העלה לאורך העורקים. פעיל בטמפרטורות מתונות.

**הדברה כימית:** התכשירים היעילים לשני המינים: טריגארד/טופגארד/טרופר, אויסקט (ידביר גם בוגרי כנימת עש הטבק),

תכשירי אבמקטין (ורטימק ודומיו), טרייסר אולטרה (ידביר גם זחלי עשים ותריפסים).

**תכשירים אורגניים:** טרייסר אולטרה

**ביולוגית:** צרעה טפילית - *Diglyphus isaea*.

## אקרית אדומה ואקרית חלודה

**גודל האקרית האדומה** 0.5 מ"מ, צבעה צהוב-אדמדם, בעלת 4 זוגות רגליים. מגרדת מוצצת את העלוה וטווה קורים.

**הדברה כימית:** כל הדרגות: אקסמיט, מילבנוק, מייטקלין, מטרונום, נקסטר. **תכשירים אורגניים:** שמן EOS, טימור C,

גרינטק B (להדברת כנימות עלה). יעילות תכשירי אבמקטין, (ורטימק ודומיו) בשנים אחרונות פחתה מאוד.

**דרגות הצעירות:** אוברון, אפולו, ספיידר; **דרגות בוגרת:** מסאי, פלורמיט.

**הדברה ביולוגית:** אקרית טורפת - *Phytoseiulus persimilis*

**אקרית החלודה** קטנה מאוד עם 2 זוגות רגליים, צבעה בז' ונראית בקושי גם בזכוכית מגדלת. גורמת במהירות ליבוש

העלים ולהופעת צבע "חלודה" על הגבעול והפרי. הפעילות בעיקר בתקופה חמה ויבשה, בסתיו ובאביב.

**הדברה כימית:** אוברון, תכשירי אבמקטין (ורטימק ודומיו), מייטקלין, פרוקליים (ידביר גם זחלי עשים).

**תכשירים אורגניים:** איזידור, גניקן

## תריפס

**תריפסים** ידועים כוקטורים בהעברת ווירוס כתמי הנבילה של העגבנייה TSWV הפוגע קשות ביבול. בנוסף המזיק גורם לנזק ישיר

המתבטא ב"כתמי זהב" על הפרי בדומה להכספה בפלפל. בעת הצורך מרססים בתכשירים: טרייסר אולטרה (ידביר גם מנהרנים),

תכשירי אבמקטין (ורטימק ודומיו), פרוקליים.





## מחלות

### קמחונית וקימחון

מתפתחות בעיקר בסתיו ובאביב, בחלקות צמאות עקב השקיה לא סדירה בתקופת החנטה המוקדמת וכל עקה אחרת.  
**הדברה:** מומלץ לרסס למניעה עם החנטה. תכשירי גפרית היעילים ביותר.

**הגמעה:** פריורי אקסטרה, עמיסטר/מירדור. ליישום יש לעין בתווית התכשיר. אין ליישם את התכשירים בתנאי עקה (חום גבוה, הצמאה, הסרת עלים וכו').

**ריסוס:** אטמי אקסטרה (בשדה פתוח בלבד), פריורי אקסטרה (בשדה פתוח בלבד), אופיר/עומר, באיפידן/שביט, דומרק, דומרק קומבי, נץ, סקור/בורירון/סקיפר/סקוטר, סיסטאן, ראלי 20, סיגנום/בליס, עמיסטאר/מירדור/עמיעוז, פוליקור/אוריוס/טולדו/טבוקול, פלינט, פופאי 90, פרליון, פולארק, קליגרין (ידביר גם עובש עלים), קליפמן.  
**תכשירים אורגניים:** תכשירי גופרית למיניהם, גניקן, טימורקס גולד, טימור, מור, מייטימור, נימגארד, סרנייד.

### מחלות נוף אוהדות לחות

למעט שנים גשומות ולחות גבוהה מחוץ לחממה לא צריכה להיות בעיה קשה של מחלות לחות.  
בשנים רגילות, התפתחות המחלות קשורה לממשק הלחות בחממה.

### אורור טוב בחממה יהיה תכשיר המניעה וההדברה היעיל ביותר בערבה.

### חלפת

המחלה נגרמת על ידי הפטרייה *Alternaria sp.* חלפת ראשונית נדירה בערבה, רק בלחות גבוהה מאוד.  
הפטרייה בדרך כלל משנית ומתיישבת על פגיעה של גורמים אחרים (כמו קמחונית) ולכן יש להדביר את הגורם הראשוני.  
במקרה והמחלה מופיעה בשדה מומלץ להדביר אותה.

**הדברה:** אנטרקול, בראבו/ברבי/דאקוניל/דקופל/נוגל/אודאון, תכשירי מנקוזב (מנצידן ודומיו), סקור/בוגירון/סקיפר/סקוטר, פוליקור/טולדו/טבוקול, פולירם, פופאי 90, קליפמן, רובראל.

### עובש אפור

המחלה נגרמת על ידי הפטרייה *Botrytis cinerea*. אוהדת טמפרטורה נמוכות ולחות גבוהה. תוקפת בגבעולים ומיבשת אותם וגורמת לריקבון בעלים ובפרי. הפטרייה חודרת בקלות דרך פצעים (גיזום) ולכן הורדת עלים צריכה להיעשות בימים ובשעות יבשות בהן הלחות נמוכה. כדאי לרסס לאחר הורדת העלים.

**הדברה:** טלדור, מיתוס/פירוס, סוויץ' (ידביר גם קישוניה הגדולה), סיגנום, רובראל/רודיון, פרופיקה.  
**תכשירים אורגניים:** נאט 35, סרנייד.

במקרה של פגיעה התחלתית בגבעולים אפשר למרוח במשחה העשויה מחלק אחד של תכשיר סוויץ', 3 חלקים אבקת טלק או קאולין ומוסיפים מים לפי הצורך עד לקבלת משחה למריחה. מורחים עם מברשת לפחות 2 ס"מ מעל ומתחת הריקבון.

### כימשון

המחלה נגרמת על ידי הפטרייה *Phytophthora infestans*. הפטרייה מתפתחת בלחות גבוהה, מים חופשיים, וטמפרטורות מתונות. פגיעתה קשה בצמח ובפרי, גורמת להחמה ולהתיבשות עלים, גבעולים ופרי. גידול בבית רשת רגיש במיוחד בגלל חדירת גשם וטפטוף (מים חופשיים). עגבניות אורגניות חובה לגדל בחממה.

**הדברה:** אנטרקול, אקרוטב 69, אתלט/דימונד/ספינקס, בראבו/ברבי/דאקוניל/דקופל/אודאון, ויטן/סימון/סימוקX/קורזייט, זטניל C, מלודי דואו, תכשירי מנקוזב (מנצידן ודומיו), מנקור/דרגופיקס/צימוקלין, נימטול, פוליו גולד, רידומיל גולד, קומודור, קליפמן, קריאל, קופ 50.  
**תכשירים אורגניים:** נימטול, קוצייד 2000.





## עובש עלים

המחלה נגרמת על ידי הפטרייה *Fulvia (Cladosporium fulvum)*. הפטרייה אוהדת חום ולחות גבוהה. פגיעתה בעלווה יכולה להיות קשה. נראית בעלה מלמעלה ככתם צהוב כמו קמחונית אבל בצד התחתון נראה תפטיר הפטרייה בצבע חום. בעיקר בחממות מחוממות ולחות בערבה.

**הדברה:** דומארק, טלדור, נאט, סיגנום/בליס, סקור/בוגירון/סקוטר/סקיפר, פוליקור/אוריוס/פולירון/טולדו, פלינט, עמיסטר/מירדור.

תכשירים אורגניים: נאט 35.

## רשימת פילוחים *de* תכשירי הדברה בצמנויה

### כללי

1. להלן שילובים אפשריים של תכשירי הדברה שנבדקו לגבי פגיעה בפלפל אבל לא כולם נבדקו ליעילות.
2. **שימו לב!** ברשימה ישנם שילובים עם תכשירים לשימוש לשדה פתוח בלבד. יש לעיין בתווית התכשיר.
3. הסימן / (קו נטוי) בא לציין בחירה בין תכשירים שונים להדברת הפגע.
4. שילובים שאינם מופיעים כאן אינם ידועים או פוגעים בגידול. שימו לב גם על תווית התכשיר.

אוונט + בקטין/טרייסר אולטרה/פגסוס/פלורמיט/אויסקט/ורטימק  
אוונט + מנקור/פולאר/קוצייד 2000/קליפמן/ראלי 20/שביט/תיוביט/אופיר 2000/דלסן/הליוגופרית/רובראל  
אויסקט + מנצידן  
אקסמיט + מיקרוטיול/ראלי 20/ראנר  
אקרובט + ויטן/רידומיל גולד  
ביו טי + אופיר/נימיקס  
ביוביט + רוביגן  
בראבו 720 + גופרית/דומרק/טלסטאר/טריגרד  
דלסן + מנצידן/מנקור/רובראל  
הליוגופרית + ביו טי/זהר LQ 215/מוליט/מיטוס/פגסוס/רובראל  
ויטן + טלסטאר/טריגרד/מנקו די  
טלדור + פלינט/קליפסו 480/ביסקיה 240  
טלסטאר + אופיר/אטברון/באיפידן/ורטימק/מוליט/מנקוזן/רובראל/מנקו די/פריורי אקסטרה(בריסוס)  
טרימנגול + גופרית/דומרק  
מוליט + מנצידן  
מוספילן + סיגנום/ספיידר  
מטרונום + ורטימק  
מיטוס + אופיר/ורטימק/מנצידן/קוצייד  
סוויק' + אופיר  
סיגנום + אוונט/אקרמיקטין/מוליט/מץ/ספיידר/פרוקליים  
ספיידר + ורטימק/מסאי/מיטקלין/מילבנוק  
עומר + אוונט/אטלס  
פירוס + רומקטין  
פלורמיט + אוונט/אויסקט/אפולו/מיטוס/מץ/ספיידר/סקור/פגסוס/פולאר/קליפמן/שביט  
קריאל + אוונט/פולאר/פלורמיט/קורזייט/רובראל  
ראלי + אוונט/אקסמיט/בראבו/מייטקלין/ספיידר/פרוקליים/ראנר  
רובראל + באיפידן/טריגרד/מנצידן/מנקור  
רודיון + אופיר 2000/ורטימק/רידומיל גולד

בהצלחה,  
סבטלנה דוברינין  
מדריכת הגנת הצומח

"כל האמור לעיל הינו באשר עצה מקצועית בלבד וכל מקבל העצה לנהואס מנהא צהירות"

בקר באגר שיה"ל:

<http://www.shaham.moag.gov.il>

חוות גילת 85820. טל' 9920982 – 08 פקס 9920970 - 08

